

EESTI KIRJANDUS

1936

EESTI KIRJANDUS

TOIMETUS:

P. ARISTE, H. KRUUS, F. LINNUS, A. SAARESTE,
FR. TUGLAS

TEGEV JA VASTUTAV TOIMETAJA D. PALGI

KOLMEKÜMMNES AASTAKÄIK
1936

EESTI KIRJANDUSE SELTS

E. K.-Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1936.

Kuukirja „Eesti Kirjandus“ XXX (1936.) aastakäigu sisu.

Kirjandus.

	Lk.
Alttoa, V., Ernst Enno kaastöölise mälestuses	385—399
Aspel, A., Fr. Tuglas stilistina	51—60
Ederberg, F., ja Annist, A., Tume koht „Kalevipojas“	572—575
Jalak, E., 70-aastane G. E. Luiga	107—111
Kaelas, A., Andres Rennit	438—448
Kangro, B., Mõni sõna esimestest eesti sonettidest	269—272
Manteuffel, P. Zoege von, Pilte krahv Peeter Manteuffeli (1768—1842) ja ta aja elust	433—437
Mihkila, K., Koidula Pärnus	297—305
— Eduard Vilde vanemaist	1—13
— Võitlus Vargamäe ja Tammsaare taludes	489—502
Oras, A., Eesti luule 1935. aastal	165—173
Palgi, D., Eesti romaan 1935. aastal	74—94
— Kolmkümmend aastakäiku	537—539
Paukson, H., Fr. Tuglase kriitikast	60—68
Pöld, H., Vastukaaluks ja seletuseks minu piiblitõlke arvustajaile	29—37
Pöldmäe, R., Eesti vennastekoguduse kirjandusest XVIII sajandi keskel	249—269, 324—343
Raun, A., Moodsest sürjani ehk komi kirjandusest	502—506
Sillaots, M., Eesti novellikirjandus 1935. aastal	111—120
Tammsaare, A. H., Ilukirjanduse tähtsusest tänapäeval	540—547
Tuglas, Fr., Eesti memuaarikirjandus 1935. aastal	120—128
Urgart, O., Karl Rumor 50-aastane	68—73

Keel.

Ariste, P., Dimitri Tsvetkov	370—373
— Eesti praegune ühiskeele häälendus	201—210
— Uusi läänemere-soome kirjakeeli	26—29
Lisand Eesti ühiskeele häälendamise küsimusele	284—285
Mägiste, J., Ühest ununevast jooginimetusest	184—185
Saareste, A., Eesti õigekeelsuse päevaküsimustest 469—476, 506—515, ...	548—556

Ajalugu, kultuurilugu.

Alttoa, V., ja Ariste, P., Ühest varjujäänud õppeasutisest	224—229
Anvelt, L., Andreas Kurrikoff Türi	409—425, 456—468
Blumfeldt, E., Eesti Kirjanduse Seltsi arhiiv	272—284
Ederberg, F., Nikolai Noleken	536—558
Ers, A., Eesti poliitilise võitluse brošüür 1870—1884	13—26
Kallas, A., Oiiduseks Koidula eluloo materjalide asjus	384
Kulbin, L., Adam Petersoni kui juhtiva rahvuslase kujunemine 305—324, ...	353—370

Laugaste, E. , Episood eesti karikatuuri arengust	128—136
Liiv, O. , Eesti kannust võrsunud aadlimees	174—183, 210—224
Liutrop, J. , ja Anvelt, L. , Lisandusi L. Anvelti kirjutusele „Andreas Kurrikoff Türi!“	575—577
Looring, Al. , Ants Laikmaa vanemaist ja noorpõlvest	153—164
Roos, J. , Eesti Aleksandri-kooli lõpp-päevad 1905. a. revolutsioonis	448—456

Rahvateadus, folkloor.

Laugaste, A. , Nõia ja nõiduse nimetusi eesti murdeis	515—526, 558—572
Sang, A. , Lutsi maarahvas a. 1936	399—409

Kirjanduse ülevaade.

Aben, K. , A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus“ läti keeles	482—484
Adson, A. , Enn Kippel: Suure nutu ajal	376—379
— Kalju Rahu: Isamaa eest	96—97
— Edg. V. Saks: Hannibali rahvas	425—427
— A. H. Tammsaare: Kuningal on külm	136—137
Altoa, V. , Jaan Kärner: Tõuse rahvas	427—429
— R. Sirge: Väikesed soovid	139—141
Anvelt, L. , Gustave Le Bon: Hulkade psühholoogia	381—383
— Prof. dr. Eino Kaila: Mis on „vaim“?	148—149
— Major Paul Villemi: Kapten Anton Irv	46—47
Aru, A. , Jaan Riisalo: Vahtramäe vabastajad	346
Aspel, A. , Romain Rolland: Colas Breugnon	429—430
— Romain Rolland: Noored armastajad	431
Ehrmann, K. , B. Linde: Rännakuid keeristes	585—586
Elango, A. , Looduse Lasteraamat	239—242
Hindrey, K. A. , A. Jakobsoni vastsed novellikogud	233—234
— Prof. J. Piiper: Pilte ja hääli kodumaa loodusest	145—146
— Peeter Speek: Attaboy!	290—291
— Kornei Tšukovski: Muinasjutte lastele	243—244
Jõulmaa, H. , Alma Kaal: Mehe ja naise psühholoogiast	351—352
— Dr. med. K. Lellep: Individuaalpsühholoogilise kasvatus põhijooni	146—148
Kaal, A. , Leida Kibuviits: Kass arwab, et	580—581
— Leo Anvelt: Eluhirm	235—237
Kangro, B. , Marta Kuus-Kütti: Tüdruk agulist ja armastus	97
— August Mälk: Rannajutud	234—235
Kariste, A. , Minu teose arvustajale	295—296
Kleis, R. , Vastuseks J. Väinaste arvustisele „Eesti Entsüklopeedia keeleline külg . . . . .“	102—104
Käosaar, J. , Mait Metsanurk: Ümera jõel	44—46
Laid, E. , G. Ränk: Vana-Eesti rahvakultuur	100—101
— Opetatud Eesti Seltsi Aastaraamat 1933	48
Laugaste, E. , Herbert Tampere: Eesti rahvaviiside antoloogia I	294—295
Liiv, O. , R. Antik: Estland in fremden Sprachen	531—536
— Vabadussõja ajaloo materjalide kogumisest	431—432
Linnus, F. , Etnograafilisi ülevaateid viimaseilt aastailt	245—247
Masing, H. , Vastuseks H. Põllule	104
Palgi, D. , Erni Hiir: Sinimäed	37—39

Palm, A. , Kaks minevikuraamatut (J. Liiv: Elu ja mälestusi; A. Tõnu-rist: Endised)	484—487
— Meie rahvusepose uuestisünd	186—188
— „Tähelend“ uues soomekeelses väljaandes	373—376
Parijõgi, J. , Kaks lasteraamatut (M. Sillaots: Trips, Traps ja Trull, A. Taar: Mustlase koer)	238—239
Paukson, H. , André Maurois: Inglased	291—292
— Mart Raud: Kauge ring	138—139
— Sadaviiskümmend aastat eesti luulet	188—190
Puksoo, Fr. , R. Antik: Eesti raamat 1535—1935	383—384
Päss, E. , Lauri Kettunen: Vermlannin suomalaisten uskomuksia, taruja ja taikoja	488
— A. Mohrfeldt: Jakob Hurt	586—587
Raudsepp, E. , Aleksander Puškin: Valik luulet	286—290
— Helene Ranna: Riidalu	581—582
Raudsepp, H. , August Gailit: Isade maa	42—44
— A. Jakobson: Metsalise rada	577—579
— Juhan Luiga: Poliitilised päevamured I ja II	347—350
— Neli näidendit (A. Kallas: Bernhard Riives; Joh. Ruven: Süüdlased; E. Vaigur: Potilill ja karusammal; E. Maiste: Vaga Jaagup)	479—481
— Johannes Semper: Risti-rästi läbi Euroopa	141—142
— Hella Vuolijoki: Niskamäe naised	529—530
Salumaa, E. , Ed. Tennmann: Maa ilma usundid	196—197
Sang, A. , Bernard Kangro: Sonetid	39—40
— Friedebert Tuglas: Kuldne rõngas	343—344
Schmiedehelm, M. , Eesti ajalugu I	151—152
Sillaots, M. , Joh. Hiimets: Augustinus	244—245
— Kaks mälestuste-kogu (Richard Roht: Vana Võrumaa ja Tsaari ohvitser)	142—144
— Aare Kariste: Kullas ja põrmus	194—195
— Helmi Mäelo: Teras	345—346
— Alma Ostra: Lendva	528—529
— R. Sirge: Must suvi	579—580
Soom, A. , Teos Narva chitusajaloost	588—590
Sorgsepp, M. , A. Söödor: Richelieu	487—488
Suik, A. , Institut scientifique français de Tartu	590—592
— Guy de Maupassant: Pierre ja Jean	587—588
— Hugo Raudsepp: Jumala veskid	526—528
— Juhan Sütiste: Sadamad ja saared	583—584
Säärits, A. , Kaks läti näidendit eesti tõlkes	98—99
— August Sang: Üks noormees otsib õnne	229—230
Sööt, B. , Roopi Hallimäe: Päikese maja	230—231
— K. A. Hindrey: Meie metsloomad; Meie koduloomad	149—150
— Adolf Hint: Vatku tõbilas	379—380
Talvik, H. , August Jakobson: Vana kaardivägi	192—194
— M. Ундер: Избранные стихотворения	231—232
Toomus, Fr. , Richard Roht: Verioja mõis	344—345
Truu, O. , Jaan Kärner: Kadunud aegade hämarusest	99—100
Tuglas, Fr. , Leida Kibuvits: Manglus Sepapoeg	476—479
Tõldsepp, M. , J. Adamson: Keskaeg, üld- ja kodumaa ajalugu	197—200
Urgart, O. , K. A. Hindrey: Suremise eod	40—42
Vaigla, A. , Kolm näidendit noortele (P. Rummo: Jõuluüllatus; A. Tulik: Metsaküla jõuluvana; A. Tulik: Vaeslapse jõuluõhtu)	346—347
— Helmi Mäelo: Pärt on minu sõber	195—196
— Oscar Wilde: Õnnelik prints	380—381

Viidang, J. , A. Mälk: Õitsev meri	190—192
— J. Org: Jaani tulemine	237—238
Viiding, P. , Mart Raud: Kirves ja kuu	94—95
Viies, H. , Friido Toomus: Friedrich Nietzsche	350—351
Viies, P. , Joh. Aavik, H. Jänes, A. Meiessaar ja O. Parlo: Euroopa kirjanduse pääjooni I	293—294
— H. Jänes, A. Meiessaar, O. Parlo ja B. Sööt: Euroopa kirjanduse pääjooni II	531

Pildid ja joonised.

	Lk.
Karikatuurid „Oleviku Lisalehes“ nr. 2, 1882	129
Kuraator Gustav von Craffström	175
Kuraator Craffströmi haud	221
J. Kõrvi karikatuur „Oleviku Naljalisas“	133
G. E. Luiga	106
„Oleviku Naljalisa“ esimene lehekülg	131
Karl Rumor-Ast	69
Tammsaare-Põhja ja -Lõuna talud. Kaart.	491
Friedebert Tuglas	50
Eduard Wilde isa ja ema (1906. a.)	3
Üks käsitsi tehtud tiitellehti käsikirjalisest teosest a. 1766.	267

Üleskutsed, aruanded.

Tuglas, Fr., Üleskutse Ed. Vilde eluloo asjus	348
---	-----

Õiendused.

„E. Kirj.“ nr. 6 kaane puhul	352
Trükiviga	592

Kaasanne.

Eesti raamatute üldnimestik 1934. a. alates	241—448
---	---------